

УДК 316.77(477)

Цитування:

Філіна Т. В. Місце регіонального туризму у формуванні національної ідентичності українців. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2024. № 3. С. 80–85.

Filina T. (2024). The Role of Regional Tourism in Ukrainian National Identity Formation. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 3, 80–85 [in Ukrainian].

Філіна Тетяна Вікторівна,
кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри артменеджменту
та івент-технологій
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв
<https://orcid.org/0000-0002-0685-8177>
tfilina01@gmail.com

МІСЦЕ РЕГІОНАЛЬНОГО ТУРИЗМУ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ

Мета роботи – дослідити місце регіонального туризму в процесі формування національної ідентичності українців. **Методологія дослідження** полягає у застосуванні загальнонаукових та спеціальних методів. Описово-аналітичний метод дозволив комплексно дослідити національну ідентичність, метод систематизації застосовувався при дослідженні особливостей регіонального туризму, завдяки методу узагальнення було виокремлено складові регіонального туризму, що впливають на формування національної ідентичності. **Наукова новизна** полягає у теоретичному осмисленні регіонального туризму та визначенні його місця в системі формування національної ідентичності українців. **Висновки.** Таким чином, з початком російсько-української війни процеси національної ідентифікації загострилися, а культурні продукти, що знайомлять з історією української держави, звичаями і традиціями регіонів України, набули значної популярності. Активні бойові дії вплинули на процес надання і споживання культурних послуг, в деяких регіонах зупинивши його повністю. Втім, туристична індустрія продовжує розвиватися, адаптуючись до викликів воєнного часу. Регіональні туристичні послуги набувають популярності, допомагаючи українцям глибше усвідомлювати власну історію, культуру та цінності, впливаючи на процеси національної ідентифікації. У зв'язку з цим, регіональний туризм, туризм пам'яті та відвідування меморіалів стали затребуваними у споживачів. Для відновлення туристичних маршрутів і створення нових у повоєнний період необхідно розробляти стратегії, які б враховували культурний потенціал та виклики повоєнної відбудови регіонів. Не менш важливим є залучення інвестицій у розвиток регіонального туризму, збереження регіональної культурної спадщини, наукове дослідження історії та культури територіальних громад. Подібні заходи позитивно вплинуть на економічний розвиток, зміцнюючи національну єдність, виховуючи патріотизм, формуючи національну ідентичність українців.

Ключові слова: національна ідентичність, регіональний туризм, культурна спадщина, туризм пам'яті, меморіалізація.

Filina Tetiana, PhD in Cultural Studies, Associate Professor, National Academy of Culture and Arts Management.
The Role of Regional Tourism in Ukrainian National Identity Formation

The purpose of the study is to research the role of regional tourism in Ukrainian national identity formation. **Methodology of the research** includes general scientific and specialized methods. Descriptive and analytic methods were used to research national identity comprehensively. The method of systematization was employed to study regional tourism features. The components of regional tourism that influence national identity formation were singled out by method of generalization. **Scientific novelty** of the study lies in theoretical conceptualization of the regional tourism role in Ukrainian national identity formation. **Conclusions.** After the beginning of Russian aggression against Ukraine the process of national identification has intensified and cultural products introducing history, customs and traditions of Ukrainian regions became highly popular. Active military actions affected cultural service, even making it impossible in some regions. Despite this the tourist industry is developing and adapting to challenges of the war time. Regional tourist services are becoming more popular, helping Ukrainian people to understand deeper their history, culture and values that contribute to the national identification process. In this respect regional, historical and memorial tourism became widely demanded. Reopening and renovation of tourist destinations during the post-war period require the strategies taking into account cultural potential and challenges of post-war reconstruction. No less important are investment in regional tourism infrastructure, preservation of regional cultural legacy, scientific research of history and culture of local communities. Such activity facilitates economic development, strengthening national unity, promoting patriotism, forming national Ukrainian identity.

Keywords: national identity, regional tourism, cultural legacy, memorial tourism, memorialization.

Актуальність теми дослідження. Російсько-українська війна, що розпочалася у 2014 році, спричинила зміни у соціокультурному просторі України та загострила процеси національної самоідентифікації. Значна частина українців почала спілкуватися українською мовою, заново вивчати та переосмислювати національну історію, знайомитися з культурно-мистецьким надбанням, надавати перевагу національним культурним продуктам.

Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», який набув чинності 1 січня 2023 року, чітко визначає «основні завдання державної політики у сфері утвердження ідентичності, а саме, формування у громадян України: активної громадянської позиції на основі поваги до прав людини, духовних цінностей українського народу, національної самобутності; оборонної свідомості та громадянської стійкості; патріотизму; поваги до державних символів, державної мови, суспільно-державних (національних) цінностей України, розуміння їх важливості для становлення держави» [16].

Формування національної ідентичності є системним процесом, який вимагає послідовної державної культурної політики, спрямованої на формування комплексних світоглядних уявлень про національну історію, державну мову, звичаї та традиції регіонів України. Складовою проєктів спрямованих на формування національної ідентичності є наукові дослідження і врахування міжнародного досвіду. У зв'язку з чим, дослідження регіонального туризму, як потужного інструменту популяризації регіональних особливостей країни, презентації локальних звичаїв та традицій, знайомства зі специфікою культури та історії українських територій, набуває особливого значення в контексті формування національної ідентичності українців.

Аналіз досліджень і публікацій. Російсько-українська війна зумовила зростання інтересу до наукового осмислення питань пов'язаних із дослідженням факторів, що впливають на формування національної ідентичності. В українських наукових джерелах представлено багато робіт, які спрямовані на вивчення особливостей формування національної ідентичності, зокрема, дослідження Т. Видайчук [2], П. Герчанівської [4], О. Кирилук [7], Н. Лопачької [11] М. Палієнко [15], О. Кіндратець та Т. Сергієнко [8]. Значна частина науковців зосереджує увагу на розгляді

питань, пов'язаних з визначенням впливу туризму на різні сфери культури, а саме, Н. Барвінок [1], К. Глубоченко та О. Дорошенко [5], колективне дослідження Ю. Карпенко, М. Логвин, О. Тараненко, Д. Логвин та О. Луценко [6]. Місце культурної спадщини в сучасному соціокультурному просторі України вивчали І. Кудінова та С. Терзі [10], Ю. Осієвська [14], Н. Чорна [17].

Мета статті – дослідити місце регіонального туризму в процесі формування національної ідентичності українців.

Виклад основного матеріалу. Національна ідентичність як складне соціокультурне явище має багатовимірну структуру, що охоплює історію, культуру, звичаї, традиції, моральні імперативи, релігійну приналежність, територію проживання тощо. Динаміка національної ідентичності залежить від ваги кожної зі складових і змінюється протягом історії народу. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» визначає українську національну ідентичність як «стійке усвідомлення особою належності до української нації як самобутньої спільноти, об'єднаної назвою, символами, географічним та етносоціальним походженням, історичною пам'яттю, комплексом духовно-культурних цінностей, зокрема українською мовою і народними традиціями» [16].

Національна ідентичність формується в процесі інкультурації та соціалізації особистості. Її пробудження відбувається у дитинстві під впливом родини, однолітків, друзів і продовжується протягом життя людини. Згідно з Енциклопедією сучасної України «складовими національної ідентичності особистості є: знання про існування національної групи, категоризація себе як члена національної групи, знання про національну територію, державні символи, звичаї і традиції; здатність індивіда поводитись відповідно до цінностей та вірувань національної спільноти; визнання власної національної ідентичності та прихильність до неї [13].

О. Косович підкреслює, що «надзвичайно важливим фактором збереження ідентичності є пам'ять про минуле, оскільки нею великою мірою живиться свідомість окремо взятої людини, колективу, суспільства. В силу того, що особистість людини формується в процесі соціокультурної і політико-культурної соціалізації, забуття минулого ускладнює розуміння власної ідентифікації з відповідним співтовариством. Бачення і оцінка себе і навколишнього світу – це в значній мірі

продукт національної історії та культури, що передається з покоління в покоління. Вони складаються як результат синтезу поглядів, установок, позицій різних верств населення, політичної та інтелектуальної еліти, наукового, освітнього, експертного співтовариств, творчої інтелігенції, суспільства в цілому. Відповідно, ідентичність спільноти, народу, держави конституюється історичними традиціями, сформованими упродовж багатьох поколінь» [9, 34–35]. Таким чином, історична спадщина відіграє важливе значення, як у формуванні національної самосвідомості індивідів, так і колективної ідентичності нації, визначаючи місце у глобальному контексті.

Знайомство з історичним минулим і культурними надбаннями своєї країни є невід'ємною складовою процесу національної ідентифікації. Використання новітніх технологій та сучасних форм роботи, створення інноваційних музейних і туристичних продуктів впливає на зацікавленість українців історико-культурною спадщиною, яка стає доступною і затребуваною. У зв'язку з чим, можна зазначити, що туризм є однією зі складових формування національної ідентичності. Здійснюючи подорожі власною країною, люди відкривають нові регіони, знайомляться з локальними культурами, відвідують історичні пам'ятки, що в цілому позитивно впливає на розуміння власної нації, держави та культурної багатоманітності.

Одним із видів туризму, що спрямований на знайомство з регіонами країни, є регіональний туризм, який можна визначити як подорожі, здійснювані у межах певної адміністративно-територіальної одиниці з метою ознайомлення з культурною спадщиною, особливостями історичного розвитку, мистецьким надбанням та природною специфікою. До особливостей регіонального туризму можна віднести те, що такі подорожі відбуваються в локальних історико-культурних, етнографічних або географічних зонах. Під час подібних заходів туристи, окрім знайомства з пам'ятниками та визначними місцями, пізнають регіональні традиції, звичаї, ремесла, кухню, природні ландшафти тощо. Регіональні туристичні маршрути, як правило, орієнтовані на збереження природної та культурної спадщини. В порівнянні з іншими видами, такий вид туризму не носить масовий характер, тому що передбачає відвідування менш відомих локацій. Розвиток регіонального туризму позитивно впливає на економічну ситуацію завдяки створенню нових робочих місць та збільшенню доходів місцевих громад.

Розвитку регіонального туризму в світі сприяє зацікавленість споживачів туристичних продуктів історією та культурою власного регіону, підтримка регіональних туристичних маршрутів місцевими громадами, формування екологічної свідомості і прагнення мінімізувати вплив на навколишнє середовище під час подорожей, низька вартість у порівнянні з іншими видами туризму.

Дослідники зауважують, що «історико-культурні пам'ятки, що входять або можуть увійти до складу туристичних ресурсів, і мають високу атрактивність, можуть відігравати важливу роль у формуванні світогляду народу, а в сукупності формувати історико-культурний туристичний потенціал поселення, місцевості, регіону» [6, 60]. У зв'язку з чим, можна стверджувати, що культурна спадщина є складовою системи формування національної ідентичності, а регіональний туризм інструментом популяризації місцевої культурної спадщини. Культурна спадщина – це матеріальні і духовні цінності які відображають історію, традиції, звичаї, мистецтво та наукові досягнення певного народу. Вона постійно розвивається, змінюється і потребує захисту, системної охорони та дбайливого використання.

Культурна спадщина впливає на формування національної ідентичності через збереження і передачу від покоління до покоління історії, звичаїв та традицій; формування суспільних цінностей; активізацію відчуття приналежності до певної національної спільноти; стимулювання розвитку творчості та інновацій; економічний розвиток регіонів шляхом популяризації місцевих об'єктів та туристичних маршрутів. Н. Чорна зазначає, що «у випадку України звернення до об'єктів культурної спадщини дозволяє переосмислити її неодноразово переписану історію та відтворити на їх основі реальний хід подій. В умовах розбудови незалежної державності та пов'язаних із нею процесів націотворення об'єкти культурної спадщини, що стали свідками багатовікової історії українського народу, перетворюються на хранителів його духовної і матеріальної культури, відіграють важливу соціальну роль, закладаючи основу для пізнання минувшини, всебічного осмислення життя народу» [17, 68].

Збереження культурної спадщини є системним процесом, який має відбуватися на загальнодержавному та місцевому рівнях. Удосконалення нормативно-правової бази та реалізація стратегій розвитку туризму в регіонах сприятимуть популяризації регіонального туризму і залученню об'єктів культурної спадщини до цього процесу.

Досліджуючи питання формування ставлення громад до збереження культурної спадщини в Україні, І. Кудінова та С. Терзі зазначають що для цього «необхідно активно розвивати та популяризувати знання про особливості спадщини конкретного історичного місця; розробити програму збереження історичного ландшафту та встановити правила для регулювання забудови; надавати консультації мешканцям щодо методів та способів збереження культурної спадщини» [10, 33].

Отже, популяризація культурної спадщини в рамках регіонального туризму займає провідне місце у формуванні та розвитку національної ідентичності. Дослідження і охорона культурної спадщини на місцях дозволяє громадам, на території яких реалізуються туристичні послуги, популяризувати локальні звичаї та традиції, формувати почуття патріотизму та гордості регіональною культурою. Зовнішні туристи, які відвідують об'єкти культурної спадщини у регіонах, поглиблюють знання з історії, формують уявлення про локальні особливості історичного розвитку, усвідомлюють багатогранність української культури.

Необхідно зазначити, що наразі розвиток регіонального туризму в Україні зазнає значних змін, які спричинені російсько-українською війною. Активні бойові дії ускладнили та значно обмежили туристичну діяльність у багатьох регіонах. Досліджуючи вплив збройних конфліктів на розвиток туризму на місцях, науковці виділяють наступні «негативні наслідки: недостатній рівень безпеки та захисту туристів; пошкодження чи руйнування туристичної інфраструктури та/ або туристичних об'єктів; значна міграція населення, у тому числі працівників туристичної сфери, внаслідок чого спостерігається дефіцит кваліфікованих кадрів у сфері туризму; скорочення туристичних програм шляхом перерозподілу фінансів на оборонний і соціальний сектори; зниження туристичної привабливості країни» [6, 62]. Зазначені фактори уповільнюють розвиток туризму, втім не зупиняють його повністю. Регіональний туризм в Україні продовжує розвиватися, створюються нові маршрути, які містять національно-патріотичну складову і є затребуваними серед українців.

У зв'язку з чим, складовою формування національної ідентичності українців може стати туризм пам'яті. Постконфліктний туризм пам'яті – особливий вид туризму, що розвивається в регіонах, які пережили збройні конфлікти. Метою такого туризму є вшанування пам'яті жертв війни, сприяння процесу національного зцілення, збереження

історичної пам'яті. Такий вид туризму стає частиною державної культурної політики України, активно підтримується місцевими органами самоврядування та розвивається в межах регіонального туризму.

Туризм пам'яті впливає на національну ідентичність через: усвідомлення масштабів російсько-української війни; поширення інформації про причини, хід та її наслідки; вивчення досвіду цивільних і військових, які були учасниками подій; пошук шляхів порозуміння між представниками різних суспільних груп, які постраждали від воєнних дій; вшанування пам'яті загиблих. Реалізація подібних туристичних проєктів вимагає розуміння недопустимості спекуляцій на чужих стражданнях, збереження автентичності місць пам'яті та уникнення їх комерціалізації.

Складовою туризму пам'яті є відвідування меморіалів, пов'язаних з вшануванням пам'яті про певних осіб, груп людей або історичні події. Світовий досвід меморіалізації пам'яті засвідчує, що меморіали є нагадуванням про трагічні моменти історії, героїчні вчинки та видатних особистостей. Український інститут національної пам'яті зазначає, що до забутих місць пам'яті в Україні можна віднести «знищені та сплюндровані могили борців за незалежність України, необліковані захоронення жертв війни, політичних репресій та Голодомору; зруйновані в роки окупації пам'ятники та пам'ятні знаки на честь українських героїв. Створення нових місць пам'яті передбачає вшанування сучасних захисників України та видатних українців, і увічнення героїв минулого, пам'ять про яких знищувалась. Процесом створення нових місць пам'яті можна назвати: появу одиноких могил, секторів військових поховань, меморіальних кладовищ, спорудження пам'ятників, пам'ятних знаків» [12].

Меморіали можуть бути представлені у вигляді скульптур, архітектурних споруд, меморіальних комплексів або парків. Досліджуючи досвід формування політики пам'яті та меморіалізації Т. Габрель визначає наступні «культурно-мистецькі особливості меморіалів: безособова трагедія (фактичну кількість жертв складно або неможливо встановити); меморіал не повинен сприяти розпалюванню ворожнечі – відсутні будь-які явні символи, що можуть цьому сприяти; винуватці трагічних подій не встановлені або не понесли законного покарання; меморіал вписаний у містобудівну тканину, несе жваву громадську функцію, притягує, але водночас насторожує» [3, 45].

Відвідування меморіалів та меморіальних комплексів є складовою формування національної ідентичності через посилення відчуття зв'язку між поколіннями, сприяння розумінню цінності свободи і незалежності, формування почуття приналежності до власної держави та посилення усвідомлення єдності нації.

Нині в Україні найбільше страждають регіони розташовані в зоні активних бойових дій, де здійснення туристичної діяльності наразі неможливе і буде потребувати тривалого періоду для відновлення. Втім, українці почали відкривати для себе маловідомі туристичні об'єкти, цікавитися місцевими пам'ятками, таким чином розвиваючи регіональні туристичні маршрути. Н. Барвінок зауважує, що «в зонах ведення активних бойових дій на території України створюється велика кількість оборонних споруд, які посідають важливе місце у збереженні життя військових та в перебігу битв. Кожна така оборонна споруда супроводжується історіями перебігу битв та збереження життя або жителів, або військових. Такі оборонні об'єкти ввійшли в історію як фортеці і в повоєнний період мають стати історичними пам'ятками, що крізь роки передаватимуть пам'ять про силу та мужність українських захисників, які незламно стояли на захисті не однієї фортеці, а всієї України» [1, 212–213]. Стимулювання розвитку регіонального туризму є необхідним у післявоєнний період. Нові об'єкти мають стати нагадуванням майбутнім поколінням про війну, засобом патріотичного виховання та інструментом формування національної ідентичності.

Наукова новизна полягає у теоретичному осмисленні регіонального туризму та визначенні його місця в системі формування національної ідентичності українців.

Висновки. Таким чином, з початком російсько-української війни процеси національної ідентифікації загострилися, а культурні продукти, що знайомлять з історією української держави, звичаями і традиціями регіонів України, набули значної популярності. Активні бойові дії вплинули на процес надання і споживання культурних послуг, в деяких регіонах зупинивши його повністю. Втім, туристична індустрія продовжує розвиватися, адаптуючись до викликів воєнного часу. Регіональні туристичні послуги набувають популярності, допомагаючи українцям глибше усвідомлювати власну історію, культуру та цінності, впливаючи на процеси національної ідентифікації. У зв'язку з цим, регіональний туризм, туризм пам'яті та відвідування меморіалів стали затребуваними у споживачів.

Для відновлення туристичних маршрутів і створення нових у повоєнний період необхідно розробляти стратегії, які б враховували культурний потенціал та виклики повоєнної відбудови регіонів. Не менш важливим є залучення інвестицій у розвиток регіонального туризму, збереження регіональної культурної спадщини, наукове дослідження історії та культури територіальних громад. Подібні заходи позитивно вплинуть на економічний розвиток, зміцнюючи національну єдність, виховуючи патріотизм, формуючи національну ідентичність українців.

Література

1. Барвінок Н. В. Перспективи розвитку воєнного туризму на території України після закінчення російсько-української війни. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2022. Вип. 18 (2). С. 206–217.
2. Видайчук Т. Л. Аспекти історії української мови як засіб формування національної ідентичності та історичної пам'яті. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 2. С. 48–63.
3. Габрель Т. М. Меморіальні комплекси. Світовий досвід практики формування політики пам'яті. *Мистецтво та дизайн*. 2021. № 1. С. 43–54.
4. Герчанівська П. Е. Етнічна та національна ідентичності: вектори розвитку. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2021. № 4. С. 3–8.
5. Глубоченко К. О., Дорошенко О. М. Аналіз сучасного стану ринку та перспективи туристичних послуг в Україні. *Modern Economics*. 2021. № 30 (2021). С. 71–75.
6. Карпенко Ю. В., Логвин М. М., Тараненко О. О., Логвин Д. М., Луценко О. І. Стан розвитку туризму в умовах війни та повоєнне відновлення. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2023. № 2 (108). С. 59–68.
7. Кирилук О. Українські національна ідентичність, національна пам'ять та національна резистентність. *Тоталітаризм як система знищення національної пам'яті*: збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Львів, 11–12 червня 2020 р.). Львів: Друкарня Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, 2020. С. 226–229.
8. Кіндратець О. М., Сергієнко Т. І. Національна ідентичність як умова збереження та зміцнення державного суверенітету. *Вісник Маріупольського державного університету. Історія. Політологія*. 2023. Вип. 35–36. С. 78–89.
9. Косович О. В. Мова та національна ідентичність: монографія. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2019. 203 с.
10. Кудінова І. П., Терзі С. М. Культурна спадщина – бренд туристичної України. *Вісник Національного університету «Львівська*

політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління». 2023. № 7 (2). С. 27–40.

11. Лопачка Н. М. Нація, націоналізм та національна ідентичність: історіографічний аспект дослідження. *Культурологічний альманах*. 2023. № 2. С. 89–94.

12. Меморіалізація. URL: <https://uinp.gov.ua/memorializaciya> (дата звернення: 06.09.2024).

13. Національна ідентичність. URL: <https://esu.com.ua/article-71062> (дата звернення: 16.09.2024).

14. Осієвська Ю. С. Культурна спадщина як драйвер соціокультурного розвитку на сучасному етапі: ефективність регіональної моделі. *Культура і сучасність*. 2022. № 1. С. 99–105.

15. Палієнко М. Українські архіви, війна та збереження національної ідентичності. *Науково-практичний журнал «Архіви України»*. 2022. № 1 (330). С. 12–38.

16. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності : Закон України. 13 грудня 2022 р. № 2834-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text> (дата звернення: 19.09.2024).

17. Чорна Н. Культурна спадщина України: проблеми вивчення, збереження та використання. *Наукові праці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Історія*. 2021. № 36. С. 67–74.

References

1. Barvinok, N. V. (2022). Prospects for the development of military tourism in Ukraine after the end of the Russian-Ukrainian war. Actual problems of regional economic development, 18 (2), 206–217 [in Ukrainian].

2. Vydaychuk, T. L. (2022). Aspects of the history of the Ukrainian language as a means of forming national identity and historical memory. *Ukrainian Pedagogical Journal*, 2, 48–63 [in Ukrainian].

3. Gabrel, T. M. (2021). Memorial complexes. World experience in the practice of forming memory policy. *Art and Design*, 1, 43–54 [in Ukrainian].

4. Gerchanivska, P. (2021). Historical identity in the coordinate system of world development. *National Academy of Culture and Arts Management Herald: Science journal*, 4, 3–8 [in Ukrainian].

5. Glubochenko, K., Doroshenko, O. (2021). The analysis of the current market state and prospects of tourist services in Ukraine. *Modern Economics*, 30 (2021), 71–75 [in Ukrainian].

6. Karpenko, Y. V., Logvin, M. M., Taranenko, O. O., Logvin, D. M., Lutsenko, O. I. (2023). The state of tourism development in the conditions of war and post-war recovery. *Scientific*

Bulletin of Poltava University of Economics and Trade. Series “Economic Sciences”, 2 (108), 59–68 [in Ukrainian].

7. Kirilyuk, O. (2020). Ukrainian national identity, national memory and national resistance. Totalitarianism as a system of destruction of national memory. Collection of scientific papers based on the materials of the All-Ukrainian scientific and practical conference with international participation (Lviv, 11-12 June 2020). Lviv: Printing house of Danylo Halytskyi Lviv National Medical University, 226–229 [in Ukrainian].

8. Kindratets, O., Sergiienko, T. (2023). National identity as a condition for the preservation and strengthening of state sovereignty. *Bulletin of Mariupol State University. Series: History. Political Science*, 35–36, 78–89 [in Ukrainian].

9. Kosovych, O. V. (2019). Language and national identity: a monograph. Ternopil: FOP Osadtsa Y. V., 203 [in Ukrainian].

10. Kudinova, I. P., Terzi, S. M. (2023). Cultural heritage as a brand of tourist Ukraine. *Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Series “Problems of Economics and Management”*, 7 (2), 27–40 [in Ukrainian].

11. Lopatska, N. (2023). Nation, nationalism and national identity: historiographical aspect of research. *Cultural Almanac*, 2023, 2, 89–94 [in Ukrainian].

12. Memorialisation. Retrieved from: <https://uinp.gov.ua/memorializaciya> [in Ukrainian].

13. National identity. Retrieved from: <https://esu.com.ua/article-71062> [in Ukrainian].

14. Osievska, Yu. (2022). Cultural heritage as a driver of social-cultural development on the modern stage: regional model effectiveness. *Kultura i suchasnist*, 1, 99–105 [in Ukrainian].

15. Palienko, M. (2022). Ukrainian archives, war and preservation of national identity. *Scientific and practical journal “Archives of Ukraine”*, 1 (330), 12–38 [in Ukrainian].

16. On the Basic Principles of State Policy in the Field of Strengthening Ukrainian National and Civil Identity: Law of Ukraine. 13 December 2022, 2834-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text> [in Ukrainian].

17. Chorna, N. (2021). Cultural Heritage of Ukraine: the Problems of Study, Conservation and Use. *Scientific Papers of the Vinnytsia Mykhailo Kotsyubynskyi State Pedagogical University Series History*, 36, 67–74 [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 10.10.2024
Отримано після доопрацювання 12.11.2024
Прийнято до друку 20.11.2024*